

UCHWAŁA NR XLIII/477/2022
RADY GMINY STARE BABICE

z dnia 31 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 i 583) w związku z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, 2469, z 2022 r. poz. 24 i 118) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469) – Rada Gminy Stare Babice uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022 – 2023”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stare Babice.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXXIX/427/2021 Rady Gminy Stare Babice z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Henryk Kuncewicz

Załącznik do Uchwały
Nr XLII/477/2022
Rady Gminy Stare Babice
z dnia 31 marca 2022 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023

Wykaz skrótów:

BP – Biblioteka Publiczna Gminy Stare Babice
DK – Dom Kultury Stare Babice
GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Babicach
GOSiR – Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Stare Babice
GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starych Babicach
GRS – Gminna Rada Seniorów
IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii
KBdsPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii
KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom
KM – Klub Mieszkańca
KPP – Komenda Powiatowa Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach,
KS – Klub Seniora „Nadzieja”
MRG – Młodzieżowa Rada Gminy
NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa
ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji
PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim w Ożarowie Mazowieckim
PIK – Gminny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób i Rodzin z Przemocą Domową
POZ – placówki ochrony zdrowia
pp. – punkt procentowy
PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bliznem Jasińskiego
PWD – placówki wsparcia dziennego, tj. Świetlica Środowiskowa „Wszędobylscy” oraz świetlice szkolne
MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie
SG – Straż Gminna Gminy Stare Babice
UG – Urząd Gminy Stare Babice
ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Starych Babicach

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	3
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	4
CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
POŁOŻENIE	5
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	6
INFRASTRUKTURA KULTURALNO-REKREACYJNA	8
EDUKACJA I WYCHOWANIE	9
ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY	10
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE	11
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE	13
UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE	18
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	21
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE	27
ANALIZA SWOT	29
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	32
REALIZACJA PROGRAMU	39
ADRESACI PROGRAMU	39
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	40
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	40
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	41
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	41
BIBLIOGRAFIA	43
SPIS RYSUNKÓW	44
SPIS TABEL	44
SPIS WYKRESÓW	44

WPROWADZENIE

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Stare Babice. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych oraz stanowi integralną część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Babice na lata 2021-2030, przyjętej Uchwałą nr XXVII/284/2020 Rady Gminy Stare Babice z dnia 17 grudnia 2020 roku.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz

dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego przez Radę Gminy na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.), określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711, z późn. zm.).

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml.

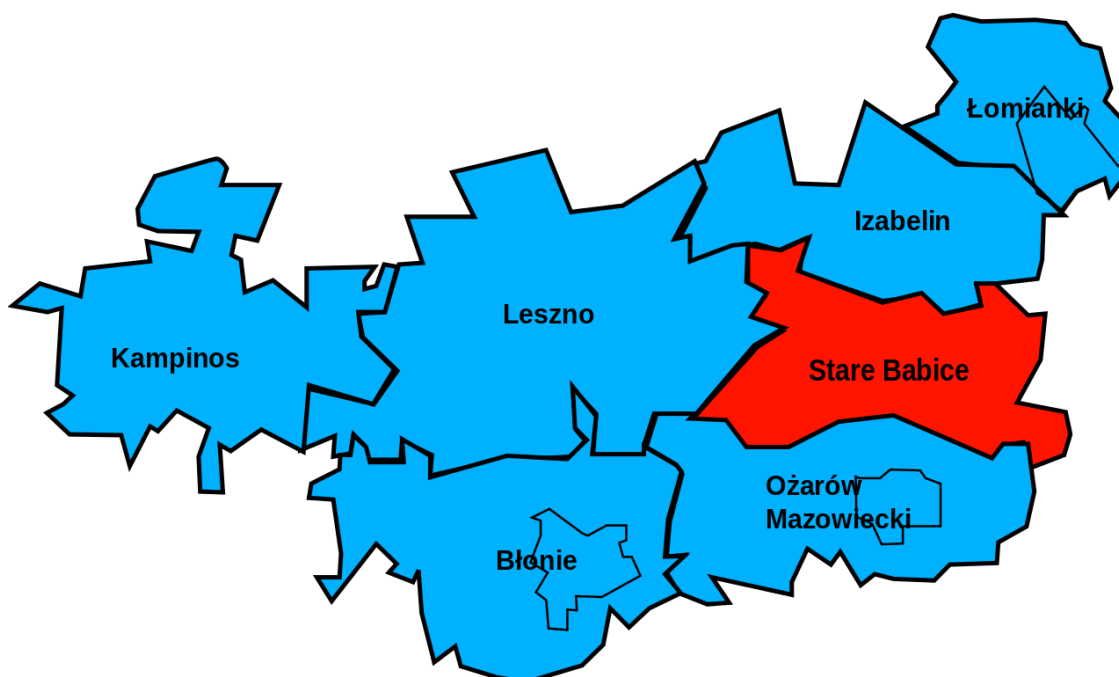

CHARAKTERYSTYKA GMINY

POŁOŻENIE

Gmina Stare Babice jest jednostką administracyjną o charakterze wiejskim, położoną w centralnej części województwa mazowieckiego, w powiecie warszawskim zachodnim. Gmina graniczy bezpośrednio z Miastem St. Warszawa, a także z 3 innymi jednostkami samorządu terytorialnego – Izabelin, Leszno oraz Ożarów Mazowiecki, a jej siedzibą administracyjną jest wieś Stare Babice. Gminę współtworzą 23 jednostki pomocnicze, czyli sołectwa, a jej obszar obejmuje powierzchnię 63,4 km², czyli niemal 12% terenu całego powiatu. Działalność gospodarcza mieszkańców Gminy jest zróżnicowana, gdyż w południowej jej części rozwija się rolnictwo, co uwarunkowane jest żyznymi glebami oraz faktem, iż użytki rolne stanowią 58% terenu Gminy. Niemniej gmina Stare Babice rozwija się również w kierunku usługowym i pełni ważną rolę w rozwoju regionu, zwiększając bazę lokalowo-mieszkalną Warszawy i jej okolic. Położenie Gminy sprzyja również rozwijaniu się gałęzi gospodarki obejmujących transport, usługi i przemysł, gdyż przez jej obszar przebiegają istotne węzły komunikacyjne, w tym trasa ekspresowa S8 oraz droga wojewódzka nr 580. Niemniej, Gmina charakteryzuje się także licznymi walorami krajobrazowo-rekreacyjnymi, gdyż w jej północnej części znajduje się obszar Kampinoskiego Parku Krajobrazowego.

Rysunek 1. Położenie gminy Stare Babice

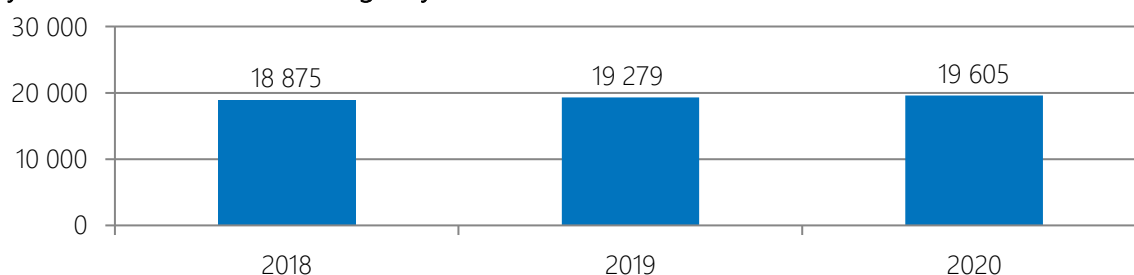
Źródło: <http://google.com/>

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Analiza struktury demograficznej w gminie Stare Babice wskazuje na obraz aktualnego stanu lokalnej społeczności. Na koniec 2020 roku populacja Gminy liczyła 19 605 mieszkańców (stan na 31.12.2020 roku), natomiast na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalny był systematyczny wzrost liczby osób zamieszkujących jej teren. W 2018 roku populacja liczyła 18 875 osób, w roku kolejnym zwiększyła się do 19 279 mieszkańców (2%), natomiast w 2020 roku wzrosła o kolejne 326 osób, czyli 2% w stosunku do 2019 roku. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku liczba osób zameldowanych w Gminie zwiększyła się o 4%. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że gęstość zaludnienia w Gminie ulegała na przestrzeni ostatnich lat stałemu wzrostowi – w 2020 roku liczba ludności na 1 km² wynosiła 309 osób, a w 2018 roku było to 298 osób, co wskazuje m.in. na rosnące zainteresowanie zamieszkaniem w Gminie, które związane jest ze stałym rozwojem Warszawy.

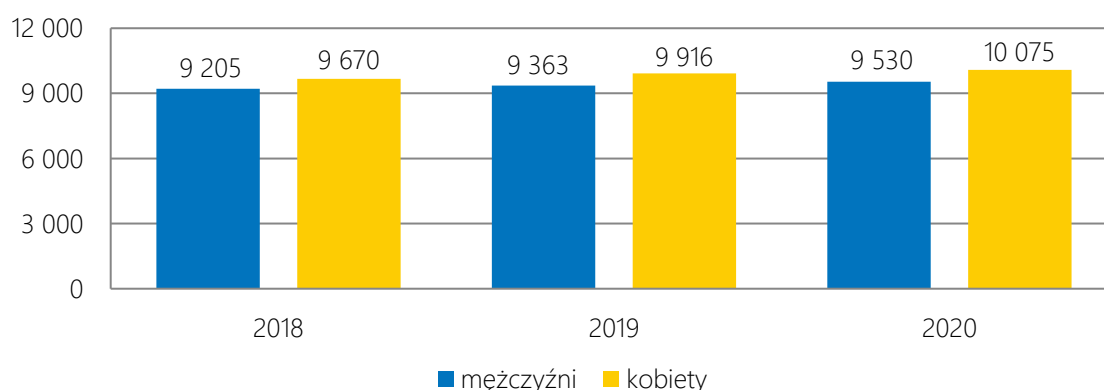
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Stare Babice w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na obszarze gminy Stare Babice ma miejsce zauważalna dysproporcja mieszkańców ze względu na płeć. W 2020 roku Gminę zamieszkiwało łącznie 10 075 kobiet, które stanowiły 51,4% ogólnej liczby ludności oraz 9 530 mężczyzn, których udział w populacji Gminy był niższy o 2,8 pp. i wyniósł 48,6%. Współczynnik feminizacji w Gminie w 2020 roku wyniósł 106, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Stare Babice na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W 2020 roku na terenie Gminy odnotowanych zostało 177 urodzeń,

z kolei liczba zgonów była znacznie wyższa i wyniosła 197, zatem przyrost naturalny ukształtował się na poziomie -20, co odpowiadało przyrostowi naturalnemu -1,03 na 1 000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2018-2020 zauważalne jest wahanie wartości przyrostu naturalnego w gminie Stare Babice, przy czym należy zauważyć, że w 2020 roku odnotowany przyrost był znacząco niższy niż w latach poprzednich, a dodatkowo przyjął wartość ujemną, co świadczy o negatywnych przemianach demograficznych w Gminie.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Stare Babice na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	164	163	177
zgony	160	158	197
przyrost naturalny	4	5	-20

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Stare Babice według ekonomicznych grup wieku w 2020 roku przedstawiała się następująco:

- 21,7% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 58,9% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18 a 59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18 a 64 rokiem życia;
- 19,3% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet jest to powyżej 60 roku życia, natomiast dla mężczyzn powyżej 65 roku życia.

Poniżej zaprezentowana została populacja Gminy w podziale na ekonomiczne grupy wieku na przestrzeni lat 2018-2020. W tym okresie nastąpiły niekorzystne przemiany demograficzne, ponieważ zauważalny jest systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle lokalnego społeczeństwa, przy jednoczesnym sukcesywnym spadku odsetka osób będących w wieku produkcyjnym. W latach 2018-2020 udział osób w wieku poniżej 18 roku życia w Gminie zwiększał się, co pozytywnie świadczy o lokalnej polityce prorodzinnej. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w 2020 roku prezentował się korzystniej od wskaźników w całym województwie mazowieckim, gdyż osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły tam 19,4%, w wieku produkcyjnym – 58,6%, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 22,1%.

Tabela 2. Udział ludności gminy Stare Babice według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	21,4%	21,5%	21,7%
wiek produkcyjny	60,2%	59,5%	58,9%
wiek poprodukcyjny	18,4%	19,0%	19,3%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

INFRASTRUKTURA KULTURALNO-REKREACYJNA

Prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz dzieci w znacznym stopniu uwarunkowane jest lokalnymi zasobami w zakresie animowania czasu wolnego, czyli infrastrukturą rekreacyjną, kulturalną i sportową. Obecność takich obiektów wpływa na jakość życia lokalnej społeczności, a także poziom integracji społecznej, zarówno rodzin, jak i osób starszych, czy dzieci.

Za działalność w zakresie promocji i upowszechniania czytelnictwa, popularyzacji literatury oraz udzielania informacji i profesjonalnej pomocy w poszukiwaniu wiadomości odpowiedzialna jest **Biblioteka Publiczna Gminy Stare Babice**. W strukturze Biblioteki funkcjonuje **Dyskusyjny Klub Książki**, a także odbywają się wykłady otwarte w ramach **Babickiej Akademii Wiedzy i Sztuki**. Ponadto placówka organizuje liczne konkursy literackie, lekcje biblioteczne dla dzieci, udostępnia przestrzeń wystawową, a także animuje czas dzieci i młodzieży podczas przerw szkolnych w ramach **Ferii z Biblioteką**.

Działalność w zakresie kultury, wychowania i rekreacji na terenie Gminy prowadzi szereg podmiotów, w szczególności **Dom Kultury Stare Babice**, w ramach którego rozwija się działalność licznych grup i formacji artystycznych, wśród których należy wymienić: Babicką Orkiestrę Dętą im. Krzysztofa Pendereckiego, „Zgraną Ekipę”, „Teatr Muzyczny Polot”, „Studio Wokalne”, „Chór Aprobata”, „Redakcję Radiową”, czy „Gospel Young Babice”, a także prowadzone są stałe zajęcia nauki języków obcych, gry na instrumentach, tańca, programowania, matematyki i innych nauk ścisłych, robotyki, ale i z zakresu wokalu, teatru, filmu, plastyki, stolarstwa i szycia. Ponadto w Domu Kultury odbywają się spotkania na temat rynku pracy dla kobiet oraz origami dla seniorów. Placówka wyposażona jest również w sale widowiskową, gdzie odbywają się seanse kinowe oraz organizowane są różnorodne inicjatywy, jak wycieczki, wystawy, konkursy i wydarzenia lokalne, które znacząco wzmacniają integrację mieszkańców.

Kluczowym zasobem gminy Stare Babice w zakresie upowszechniania sportu i rozwijania aktywności fizycznej wśród osób dorosłych oraz dzieci jest **Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Stare Babice** wraz ze **Strefą Rekreacji Dziecięcej** w Borzęcinie Dużym oraz towarzyszącą infrastrukturą sportową, czyli kompleksem wielofunkcyjnych boisk sportowych, halami sportowymi, ścianką wspinaczkową, skateparkiem oraz bieżnią lekkoatletyczną. Na atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną w Gminie wpływ mają również liczne szkolne boiska sportowe, place zabaw, siłownie zewnętrzne, ścieżki rowerowe i piesze, a także szlaki turystyczne, które zlokalizowane są m.in. na obszarze Kampinoskiego Parku Krajobrazowego.

Animowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży odbywa się przy wsparciu placówek oświatowych, w których organizowane są zajęcia świetlicowe, instytucji kulturalno-rekreacyjnych, a także organizacji pozarządowych, które wdrażają projekty kierowane do najmłodszych mieszkańców Gminy. Ponadto, miejscem spotkań mieszkańców jest **Klub Mieszkańca** przy Szkole Podstawowej w Starych Babicach, w którym odbywają się spotkania **Klubu Seniora „Nadzieja”** oraz funkcjonuje **Świetlica Środowiskowa „Wszędobylscy”** prowadzona przez Stowarzyszenie Kotwica w Borzęcinie Dużym. W świetlicy odbywają się zajęcia dla dzieci i młodzieży, w tym z rodzin zmagających się z trudną sytuacją życiową, uzależnieniem lub przemocą. Ma ona ogromny wpływ na profilaktykę uzależnień wśród dzieci, a prowadzone zajęcia mają na celu ogólną poprawę ich

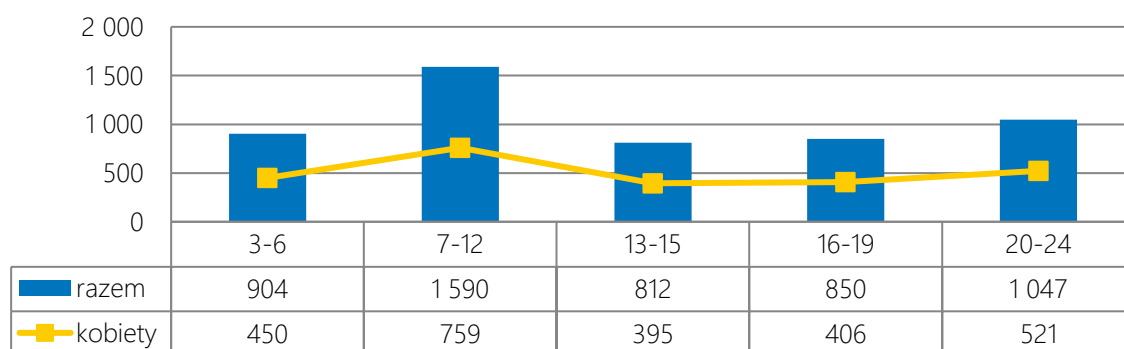

funkcjonowania w środowisku rówieśniczym i rodzinnym oraz zapewniają ich prawidłowy rozwój psychospołeczny.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

W wieku potencjalnej nauki, czyli między 3 a 24 rokiem życia w 2020 roku było łącznie 5 203 mieszkańców gminy Stare Babice. Liczba kobiet w tym przedziale wiekowym była wówczas nieznacznie mniejsza od liczby mężczyzn, bowiem w wieku 3-24 lat było 2 531 dziewcząt, które stanowiły 48,7% osób w tej grupie wiekowej, a chłopcy (2 672 osoby) niewiele więcej, bo 51,3%. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że w 2020 roku najwięcej osób miało 7-12 lat (1 590 osób) oraz 20-24 lata (1 047 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. Ludność gminy Stare Babice według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Stare Babice jest organem prowadzącym 6 jednostek oświatowych znajdujących się na obszarze poszczególnych miejscowości. Wśród jednostek organizacyjnych Gminy realizujących zadania z zakresu wychowania i dydaktyki w wieku szkolnym i przedszkolnym znajduje się:

- Szkoła Podstawowa w Starych Babicach;
- Szkoła Podstawowa w Koczargach Starych;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borzęcinie Dużym;
- Szkoła Podstawowa w Zielonkach-Parceli;
- Przedszkole w Starych Babicach;
- Przedszkole w Bliznem Jasińskiego.

Ponadto, na terenie gminy Stare Babice działalność prowadzą liczne placówki niepubliczne, wśród których 12 organizuje zajęcia przedszkolne dla dzieci, a 9 zajmuje się dydaktyką dzieci i młodzieży szkolnej. Ponadto w Gminie dostępna jest szeroka oferta placówek opieki dla dzieci do lat 3, czyli 7 żłobków i 2 kluby dziecięce, za których prowadzenie odpowiedzialne są podmioty prywatne oraz organizacje pozarządowe.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących lub prowadzących działalność na terenie gminy Stare Babice należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Babicach,
- Urząd Gminy Stare Babice,
- Komenda Powiatowa Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach,
- Straż Gminna Gminy Stare Babice,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób i Rodzin z Przemocą Domową,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe,
- placówki ochrony zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie,
- Warszawskim Zachodnim w Ożarowie Mazowieckim,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bliznem Jasińskiego,
- Biblioteka Publiczna Gminy Stare Babice,
- Dom Kultury Stare Babice,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Stare Babice,
- Świetlica Środowiskowa „Wszędobylscy”,
- Klub Mieszkańca,
- Klub Seniora „Nadzieja”,
- Gminna Rada Seniorów,
- Młodzieżowa Rada Gminy,
- świetlice szkolne.

Są to instytucje i miejsca prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom alkoholowym, narkotykowym i behawioralnych na terenie gminy Stare Babice można zaliczyć:

- pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych, terapeutów uzależnień, socjoterapeutów, specjalistów pełniących dyżury w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym,
- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników i specjalistów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- funkcjonariuszy Policji i Straży Gminnej Gminy Stare Babice,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników placówek ochrony zdrowia,
- niepijących alkoholików, członków wspólnoty AA i AI-Anon.

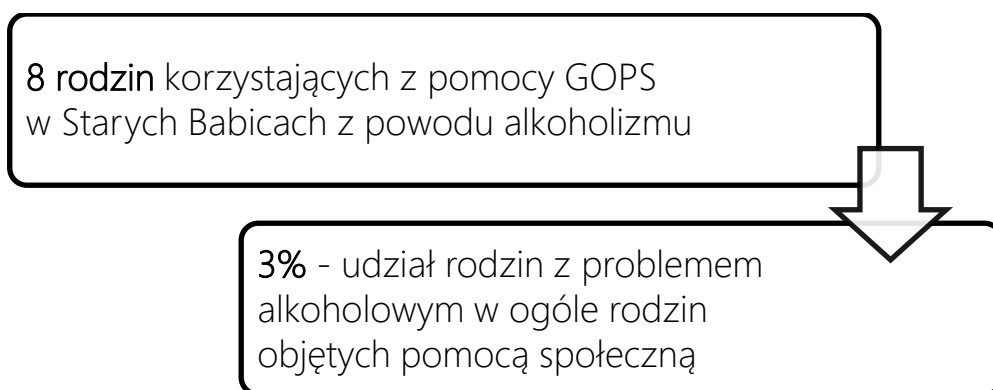

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2020 roku w gminie Stare Babice wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu, natomiast ważne jest, iż żadna z rodzin zamieszkujących Gminę nie zmagала się z problemem narkomanii. W przedmiotowym roku alkoholizm dotknął 8 rodzin natomiast pomoc i wsparcie z pomocy społecznej udzielone zostało łącznie 269 rodzinom. Analizując skalę problemu uzależnień w gminie Stare Babice zauważyć można, iż rodziny zmagające się z problemem uzależnienia od alkoholu stanowiły 3% ogółu korzystających z pomocy.

Rysunek 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w 2020 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Kolejną kwestią poddaną dokładnej analizie są działania podejmowane przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach w celu ograniczenia skali problemu uzależnienia oraz przemocy, w tym podejmowania zachowań ryzykownych, m.in. prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości oraz upijania się w miejscach użyteczności publicznej. W 2018 i 2019 roku w Gminie zaistniała konieczność podjęcia przez funkcjonariuszy działań w stosunku do 7 osób będących pod wpływem alkoholu w przestrzeni publicznej. Niemniej, w 2020 roku w Gminie skala działań podejmowanych przez policjantów w zakresie zatrzymań osób w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia zwiększyła się i odwieziono do nich wówczas 9 mieszkańców gminy Stare Babice. Należy zauważyć, iż w 2019 roku zaistniała również konieczność podjęcia interwencji w stosunku do osoby niepełnoletniej, która znajdowała się pod wpływem alkoholu.

Tabela 3. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2018-2020

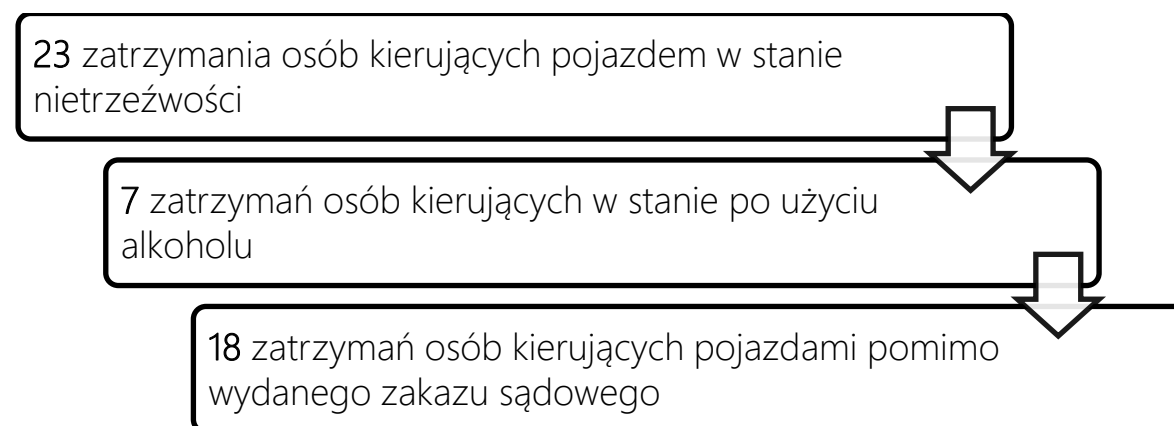
rodzaj interwencji	2018	2019	2020
liczba osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia	7	7	9
liczba nietrzeźwych osób nieletnich zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka lub odwiezionych do domów rodzinnych	0	1	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni ostatnich lat służby bezpieczeństwa podjęły również szerokie działania na rzecz ograniczenia zjawiska kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu oraz w zakresie przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie. Podejmowane przez funkcjonariuszy interwencje i rutynowe kontrole umożliwiają sukcesywne eliminowanie niepożądanych zjawisk związanych z nietrzeźwością w przestrzeni publicznej oraz prewencje zachowań przemocowych w rodzinach.

W 2021 roku na terenie Gminy odbyły się liczne interwencje i rutynowe kontrole, które uwiaryściły, iż w gminie Stare Babice zauważalny jest problem prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości. W 2021 roku na terenie Gminy stwierdzono łącznie 23 przestępstwa dotyczące prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, 18 w zakresie niestosowania się do orzeczeń sądu w zakresie zakazu prowadzenia pojazdu, a także zatrzymano 7 osób kierujących po użyciu alkoholu. W Gminie dochodzi także do przestępstw związanych z posiadaniem narkotyków, gdyż w 2021 roku podjęto 13 interwencji w stosunku do osób nadużywających narkotyków oraz 66 wobec osób nadużywających alkoholu. Alarmujący jest również fakt, iż w Gminie dochodzi do stosowania przemocy przez członków rodzin. W przedmiotowym roku funkcjonariusze na skutek przeprowadzonych interwencji domowych przekazali do Zespołu Interdyscyplinarnego 18 formularzy „Niebieska Karta – A”, które wszczęły procedurę pracy z rodziną zmagającą się z problemem przemocy.

Rysunek 3. Działania funkcjonariuszy Policji w Gminie w 2021 roku

Źródło: Dane przekazane z Komendy Powiatowej Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach

Ważnym aspektem działalności lokalnej Policji jest również prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej, dlatego we współpracy z placówkami oświatowymi i instytucjami kultury wdrażane są różnorodne akcje w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, organizowane są kampanie w zakresie abstynencji alkoholowej i narkotykowej, zachowania trzeźwości za kierownicą, a także niepodejmowania się pracy po spożyciu alkoholu. W 2021 roku w szkołach podstawowych odbyły się pogadanki na temat uzależnień, tj. „Uzależnienia - narkotyki, nowe narkotyki, alkohol”, bezpieczeństwa – „Cyberzagrożenia” i „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży” oraz odpowiednich postaw społecznych – „Mowa nienawiści, w tym hejt, przestępstwa z nienawiści”.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE

W 2019 roku na terenie gminy Stare Babice przeprowadzona została Diagnoza Problemów Społecznych, w której udział wzięło 105 pełnoletnich respondentów, 305 uczniów oraz 35 sprzedawców napojów alkoholowych. Poniżej zaprezentowano główne wnioski wynikające z odpowiedzi dorosłych mieszkańców Gminy.

Szczególnie alarmującą kwestią, jest fakt, iż znaczny odsetek badanych przyznał się do spożywania znacznych ilości alkoholu i do częstego sięgania po napoje tego rodzaju, a abstynencję zadeklarowało jedynie 20% ankietowanych.

Należy zauważyć, iż mieszkańcy nie zdają sobie sprawy z negatywnych konsekwencji picia alkoholu przez kobiety w ciąży, a także podejmują się obowiązków zawodowych i prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości.

17% dorosłych mieszkańców spożywa alkohol w sposób ryzykowny, gdyż 4% sięga po niego codziennie, a 13% kilka razy w tygodniu.

W dniu, w którym pijący mieszkańcy sięgają po alkohol, 7% z nich spożywa znaczne jego ilości, tj. 8 i więcej porcji.

4% dorosłych mieszkańców (pijących alkohol) deklaruje spożywanie alkoholu w miejscu pracy, a 43% przyznało, że zdarzyło im się wykonywać obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu.

31% spośród mieszkańców sięgających po alkohol podjęło się prowadzenia pojazdu po spożyciu go.

Co czwarty mieszkaniec nie ma świadomości w zakresie szkodliwego wpływu alkoholu na rozwój dziecka w czasie ciąży. 17% badanych twierdzi, że alkohol nie ma na to wpływu, a kolejne 7% deklaruje brak wiedzy w tym zakresie.

W przypadku uzależnień związanych z narkotykami i innymi substancjami psychoaktywnymi możemy zauważyć, iż skala sięgania po takie środki nie jest w Gminie alarmująca. Inicjację narkotykową ma za sobą 6% badanych, spośród których po 1% zażyło je 1 raz, kilka razy w roku, raz w tygodniu, a 2% - raz w miesiącu. Niemniej ryzyko uzależnienia i wystąpienia negatywnych konsekwencji sięgania po narkotyki występuje w przypadku 1% respondentów, gdyż zadeklarowali oni codzienne ich zażywanie.

Inicjację narkotykową ma za sobą 6% mieszkańców, a z dużą częstotliwością, tj. codziennie, po narkotyki sięga 1% badanych.

Najpopularniejszą substancją wśród dorosłych mieszkańców Gminy jest marihuana, a główną przesłanką do zażycia środków jest w opinii badanych ciekawość, stres oraz wpływ znajomych.

Dorośli mieszkańcy Gminy zostali zapytani również o podejmowanie się zachowań hazardowych, czyli uczestniczenia w grach na pieniądze itp. Jak wynika z udzielonych przez nich odpowiedzi, takie zachowania przejawia średnio co czwarty ankietowany, gdyż 25% respondentów przyznało, że brało udział w konkursach ogłaszanych w gazetach lub telewizji, a 8% zadeklarowało granie w gry na automatach oraz uczestniczenie w zakładach bukmacherskich.

Do uczestnictwa w konkursach organizowanych przez telewizję, gazety lub operatorów telefonicznych przyznało się 25% dorosłych mieszkańców gminy Stare Babice.

Jak zadeklarowało 8% respondentów, grali oni w tzw. "automaty" oraz uczestniczyli w zakładach bukmacherskich.

W przypadku dzieci i młodzieży zamieszkującej teren Gminy zauważalny jest stosunkowo wysoki odsetek osób będących po inicjacji alkoholowej, gdyż zadeklarował to średnio co piąty badany (20%). Należy jednak zwrócić szczególną uwagę na młody wiek osób pijących alkohol – jak stwierdziło 29% uczniów po inicjacji, podczas pierwszego kontaktu z alkoholem miało mniej niż 11 lat.

Inicjację alkoholową ma za sobą 20% uczniów, w tym 17% dziewcząt i 23% chłopców.

Pierwszy raz po alkohol w wieku 8-10 lat sięgnęło 28% dziewczynek i 29% chłopców (spośród tych, którzy pili kiedykolwiek alkohol).

Młodzi mieszkańcy Gminy najczęściej mają sposobność spożycia alkoholu podczas uroczystości rodzinnych (39% spośród pijących alkohol), a część z nich została poczęstowana nim przez rodziców.

Wiedzę na temat spożywania przez dziecko alkoholu posiada średnio 24% rodziców, gdyż zadeklarowało to 16% dziewczynek i 31% chłopców, będących po inicjacji.

Z deklaracji uczniów wynika, iż znaczny odsetek rodziców nie podjęło żadnych działań na powzięcie informacji o spożywaniu przez ich dziecko alkoholu, co zadeklarowało 48% dziewczynek i 29% chłopców pijących alkohol. Wśród najczęściej podejmowanych działań znalazło się przeprowadzenie rozmowy z dzieckiem.

Przeprowadzone w Gminie badanie pozwala stwierdzić, iż skala problemu sięgania po substancje psychoaktywne jest wśród uczniów niewielka, bowiem kontakt z nimi zadeklarowało 3% badanych, w tym 2% dziewczynek i 4% chłopców.

Inicjację narkotykową ma za sobą średnio 3% młodych mieszkańców Gminy, a problem ten jest znacznie powszechniejszy wśród chłopców, gdyż kontakt z tego rodzaju substancjami miało 4% ankietowanych, a w przypadku dziewcząt był to odsetek 2% respondentek.

Część z uczniów, którzy mieli kontakt z narkotykami, przyznała, że byli wówczas w bardzo młodym wieku, czyli 8-10 lat. Ponadto wskazali, że inicjacja nastąpiła podczas imprez towarzyskich, a najpowszechniejszą substancją wśród tej grupy jest marihuana lub haszysz, grzyby halucynogenne oraz LSD.

W przypadku większości dziewczynek i części chłopców, ich rodzice dowiedzieli się o zażywaniu przez nich narkotyków, natomiast dziewczynki zadeklarowały, iż ich opiekunowie nie podjęli żadnych działań w celu rozwiązania tego problemu.

Średnio 10% młodych mieszkańców Gminy jest zdania, iż zdobycie nielegalnych substancji psychoaktywnych jest na terenie Gminy łatwe, a wśród miejsc, gdzie można je zakupić najczęściej wskazywali na znajomość konkretnej osoby, siłownię, dyskotekę oraz szkołę.

Głównym powodem sięgania przez uczniów po narkotyki i dopalacze jest chęć zaimponowania innym, ciekawość, a także presja grupy i chęć lepszej zabawy. Alarmujący jest również fakt, iż 6% chłopców nie zdaje sobie sprawy ze szkodliwości tych substancji.

Wśród sprzedawców objętych badaniem diagnozującym problemy uzależnień w gminie Stare Babice, zauważono naganne postawy w zakresie umożliwiania osobom niepełnoletnim zakup alkoholu, a także niekontrolowanie rzeczywistego wieku klienta w przypadku braku pewności co do jego pełnoletności. W wyniku udzielonych odpowiedzi klaruje się również obraz nieodpowiedzialnych zachowań pełnoletnich mieszkańców Gminy, gdyż decydują się oni na prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości.

Wzrost spożycia alkoholu w Gminie na przestrzeni ostatnich lat zauważa 40% sprzedawców, a 37% badanych przyznało, że jest on podawany osobom niepełnoletnim.

Do podania alkoholu osobie poniżej 18 roku życia przyznało się 20% ankietowanych, przy czym próby zakupu przez osobę małoletnią doświadczyła połowa respondentów (51%).

W przypadku wątpliwości co do wieku klienta większość ze sprzedawców prosi o okazanie dowodu, jednakże nie robi tego nigdy aż 9% z nich.

Alarmujące są deklaracje sprzedawców w zakresie prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, gdyż obserwatorem takich zdarzeń było 31% badanych, z kolei aż 15% przyznało, iż zdecydowało się na podanie alkoholu osobie w stanie nietrzeźwości.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

Problem uzależnień w gminie Stare Babice przybiera różne formy, a wśród nich wymienia się również zaburzenia niezwiązane bezpośrednio z zażywaniem określonych substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym podejmowaniem określonych zachowań i czynności. Do najpowszechniejszych nałogów natury psychicznej zalicza się zaburzenie uprawiania hazardu oraz zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów i uprawianie ćwiczeń fizycznych, odmawianie jedzenia lub nadmierne spożywanie go, natomiast problemem, który w przyszłości może stanowić jedną z głównych kwestii społecznych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży jest zaburzenie korzystania z Internetu oraz grania w gry na pieniądze, w tym formie on-line.

Hazard

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do stacjonarnych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe stwarza dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi problemów w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, jak poczucie wewnętrznego przymusu i myśli intruzywne, które nie pozwalają na skupienie uwagi na pracy, a także depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach rodzinnych i rówieśniczych.

Z uwagi na brak szczegółowych danych w tym zakresie na poziomie lokalnym, należy przybliżyć wyniki badań ogólnopolskich, które nakreślają skalę podejmowania zachowań hazardowych. Analizując wyniki badania¹ przeprowadzonego wśród respondentów powyżej 15 roku życia, zauważyć można, iż średnio co trzecia osoba w czasie ostatnich 12 miesięcy grała w gry na pieniądze (37%), a najpopularniejszymi formami gier są zakłady u „Totalizatora Sportowego” (27%), zdrapki (16%), konkursy SMS (6%) oraz automaty do gier (4%). Jak wskazują wyniki, problemem nałogowego grania zagrożonych jest około 1% Polaków po 15 roku życia, czyli ok. 27 tys. osób, a niemal 8% osób w tym wieku podejmuje się gier losowych codziennie lub kilka razy w tygodniu.

Problem nałogowego hazardu wzrasta proporcjonalnie do wieku respondentów objętych badaniem, gdyż z raportu z badań ESPAD z 2019 roku² wynika, że kiedykolwiek w życiu z hazardem spotkało się 18,2% uczniów w wieku 15-16 lat i 21,4% osób w wieku 17-18 lat. Problemowe granie i uprawianie hazardu dotyka z kolei 1,3% młodszych dzieci i 1,2% starszych uczniów, wśród których zauważalne są dysproporcje względem płci – takie zachowania znacznie częściej przejawiają chłopcy niż dziewczynki.

¹Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019, Ministerstwo Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Narkomanii, Warszawa, 2019.

²Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa, 2020.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia i przeciwdziałania zwiększeniu się skali rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze niezbędne jest organizowanie badań pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosowywanie odpowiednich działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu problemów w tym zakresie.

Urządzenia elektroniczne i Internet

Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród dorosłych, jak i młodych ludzi jest problemem powszechnym i zauważalnym w całej Polsce. Wykorzystywanie Internetu i urządzeń elektronicznych stało się elementem wychowawczym dzieci, z kolei wśród młodzieży obserwowana jest znaczna skala tego problemu, gdyż pozostają oni on-line przez wiele godzin każdego dnia. W związku z korzystaniem z nowych technologii zarówno przez dzieci, jak i osoby dorosłe, narażone są one na doświadczenie przemocy internetowej, ryzyko uzależnienia od komunikatorów, a także inne, negatywne konsekwencje. Korzystanie z urządzeń elektronicznych daje dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, ale niesie za sobą także liczne zagrożenia – pornografię, treści pełne przemocy, *fake newsy*, ryzyko nawiązania niebezpiecznych relacji, czy też cyberprzemoc. Korzystanie z urządzeń, w tym z Internetu, pozostanie jedną z najczęściej podejmowanych czynności przez młodych ludzi i może determinować problemy w obszarze zdrowia fizycznego oraz psychicznego.

Jak wskazują wyniki badań, średnio 75% Polaków powyżej 15 roku życia jest użytkownikami Internetu, natomiast jego problemowe użytkowanie dotyka 0,04% tej populacji, a 1,9% osób korzystających jest zagrożonych uzależnieniem od niego³. Alarmujące statystyki dotyczą w szczególności deklarowanego wieku pierwszego kontaktu ze światem wirtualnym bez nadzoru rodziców przez dzieci. Inicjacja ta odbywa się nawet w wieku 7 lat, a na przestrzeni ostatnich lat sukcesywnie maleje⁴. Jednym z głównych powodów korzystania z urządzeń elektronicznych oraz Internetu ogółem jest chęć aktywności w mediach społecznościowych, które stale podnoszą swoją atrakcyjność w celu przyciągnięcia do siebie nowych użytkowników oraz większego zaangażowania tych dotychczasowych. Uczniowie w wieku 15-18 lat spędzają średnio 2-3 godziny dziennie na korzystaniu z *social mediów* (33,4%), natomiast co piąty nastolatek poświęca na aktywność w mediach społecznościowych znaczną ilość czasu, tj. 4-5 godzin dziennie (20,2%), co jest sygnałem wskazującym na konieczność podejmowania przez rodziców interwencji w tym zakresie i ograniczenia dostępu do Internetu⁵. O problemie uzależnienia od urządzeń elektronicznych i Internetu stanowią również deklarowane przez nastolatków zachowania, bowiem średnio co trzeci odczuwa potrzebę stałego korzystania ze smartfona (29,8%) lub nie jest w stanie funkcjonować bez smartfona (31,0%), co czwarty odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać (24,8%), a połowa korzysta z telefonu dłużej niż uprzednio zamierzała (50,2%). Ponadto problemem z jakim zmagają się młodzi ludzie są nieudane próby ograniczania czasu korzystania z urządzeń (37,9%), a także zaniedbywanie innych czynności i obowiązków na skutek znacznej aktywności w Internecie (26,1%)⁶.

³Patrz przypis 1.

⁴Bochenek, M., Lange R., *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów*, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2019.

⁵ Patrz przypis 2.

⁶ Tanaś, M., (red), *Nastolatki wobec Internetu*, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2016.

Biorąc pod uwagę statystyki w zakresie dostępności Internetu wśród dzieci i młodzieży niezbędne jest podejmowanie działalności edukacyjnej skierowanej na bezpieczne poruszanie się przez nie po świecie on-line oraz uświadamianie ich na temat konsekwencji korzystania z nich.

Zakupy

Wśród innych zaburzeń behawioralnych wymienia się również kompulsywne kupowanie rzeczy, czyli tzw. zakupoholizm, którego skala w ostatnich latach utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie. Symptomy tego zaburzenia przejawiało w 2019 roku ok. 3,7% Polaków, którzy ukończyli 15 rok życia, a problem ten najczęściej zauważany jest wśród osób w wieku 25-34 lat, choć coraz częściej zmagają się z nim osoby w wieku 15-17 lat⁷. Ponadto, zjawisko kompulsywnego kupowania znacznie częściej dotyka kobiet niż mężczyzn. Należy mieć na uwadze, że rozwój Internetu, a w szczególności aplikacji mobilnych dostępnych na telefony, czy tablety znacznie ułatwił dokonywanie nieprzemyślanych i często zbędnych zakupów. Istotną kwestią związaną z kompulsywnym nabywaniem rzeczy jest dostępność do stosunkowo łatwych i powszechnych kredytów i pożyczek lub zakupów na raty, które zachęcają konsumentów do nabywania przedmiotów, których cena przewyższa ich realne możliwości finansowe.

Praca

W ostatnich latach zauważalnym i narastającym problemem behawioralnym jest podejmowanie się dodatkowej pracy oraz przejawianie braku zdolności do rozdzielenia życia zawodowego i prywatnego. Jak wynika z badań, średnio co dziesiąty Polak powyżej 15 roku życia jest uzależniony od czynności zawodowych (9,1%). Szczególnie zagrożone tym są osoby w wieku wysokiej aktywności zawodowej i wchodzące na rynek pracy, tj. między 25, a 34 rokiem życia⁸. Jest to jedną z konsekwencji przemian społecznych i podejścia osób młodych do pracy, czyli chęci szybkiego rozwoju i idącego za tym statusu społecznego oraz większych możliwości finansowych.

⁷Patrz przypis 1.

⁸ Ibidem.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starych Babicach, powołana do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.). Według danych na koniec 2020 roku Komisja liczyła 6 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA w Starych Babicach podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020 przedstawione zostały w poniższej tabeli. W 2020 roku członkowie GKRPA przeprowadzali rozmowy z 28 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 8 członkami rodzin osób uzależnionych. W przedmiotowym roku podjęto również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 16 osób uzależnionych od napojów alkoholowych oraz wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego także wobec 6 mieszkańców Gminy. W 2020 w porównaniu do 2018 roku odnotowany został wzrost liczby osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy, liczby osób, w stosunku do których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie ich do podjęcia leczenia odwykowego, a także liczby osób, wobec których podjęto czynności zmierzające do zobowiązania ich poddaniu się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia. W przypadku członków rodzin osób uzależnionych nastąpił spadek liczby osób, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy. Dane dotyczące podejmowanych działań GKRPA w Starych Babicach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starych Babicach wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	26	42	28
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	34	12	8
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	14	3	16
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	3	6

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W ramach swoich ustawowych uprawnień, członkowie GKRPA mają prawo do podejmowania działań także w zakresie wsparcia osób zmagających się z problemem przemocy w rodzinie, w tym kontaktowania się z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, stosującymi ją oraz jej świadkami. W 2020 roku członkowie Komisji skontaktowali się z 32 osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz 62 osobami doznającymi tego problemu. Należy zauważyć, że w 2020 roku członkowie Komisji prowadzili również rozmowy z 3 osobami doświadczającymi problemu przemocy w celu rozpoznania ich sytuacji oraz zmotywowania ich do skorzystania ze specjalistycznej pomocy. Ponadto, w omawianym roku członkowie GKRPA w Starych Babicach odbyli rozmowy interwencyjne z 6 osobami nadużywającymi alkoholu w związku z dopuszczaniem się przez nie przemocy i motywowali je do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych w celu zmiany ich dotychczasowego sposobu funkcjonowania społecznego. W latach poprzednich członkowie Komisji kontaktowali się również ze świadkami przemocy w rodzinie, informowali o możliwych formach wsparcia, a także powiadamiali sąd rodzinny i prokuraturę o wykrytych zdarzeniach znęcania się oraz złej sytuacji dziecka. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest wzrost liczby osób, z którymi prowadzone były rozmowy, a szczegółowe dane w tym zakresie zawarte zostały w poniższej tabeli.

Tabela 5. Liczba osób zmagających się z problemem przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Starych Babicach w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	10	35	62
liczba osób stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	6	35	32
liczba świadków przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	8	0	0
liczba rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy	0	12	6
liczba rozmów motywujących sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc	12	12	6
liczba rozmów z osobą doznającą przemocy w rodzinie w celu diagnozy jej sytuacji w rodzinie	22	6	3
liczba rozmów motywujących osoby doznające przemocy do zgłoszenia się do miejsc specjalistycznej pomocy	32	6	3
liczba rozmów informujących o lokalnej ofercie pomocy dla dzieci krzywdzonych	45	0	0
liczba powiadomień do sądu rodzinnego o sytuacji dziecka	3	0	0
liczba zawiadomień do prokuratury lub policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa znęcania się	19	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie gminy Stare Babice osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w [Gminnym Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla Osób i Rodzin z Przemocą Domową](#), który funkcjonuje w siedzibie Urzędu Gminy. W 2020 roku Punkt czynny był średnio przez 32 godziny w miesiącu.

Działalność Punktu obejmuje w szczególności rozpoznawanie problemów zgłaszanych przez mieszkańców korzystających ze wsparcia osób zatrudnionych w nim, motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia oraz kierowanie do specjalistycznego leczenia, motywowanie osób pijących do zmiany szkodliwego wzorca picia, wspieranie w abstynencji osób po zakończonym leczeniu odwykowym, pomoc młodzieży upijającej się i jej rodzicom, natomiast w zakresie problemu przemocy w rodzinie, w Punkcie udzielane są konsultacje dla osób doświadczających tej trudności oraz przekazywane są informacje o formach i miejscach specjalistycznego wsparcia.

Łącznie w Punkcie porad udziela 4 specjalistów:

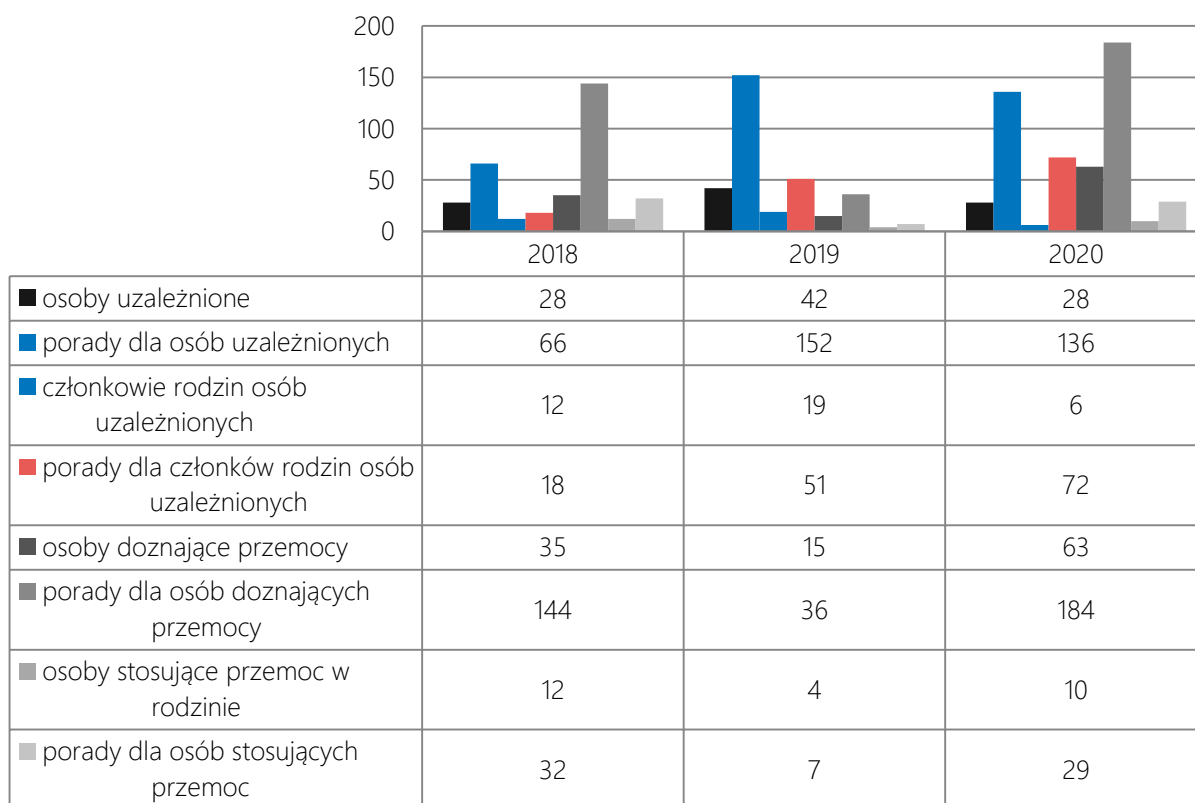
- certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień,
- specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- psycholog,
- pedagog.

Ponadto wsparcia udziela również funkcjonariusz Policji, a nieodpłatne porady socjalne i rodzinne udzielane są przez pracowników socjalnych zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Chęć skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej mieszkańcy mogą zgłosić telefonicznie. Natomiast Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej znajduje się w budynku Urzędu Gminy przy ul. Rynek 21.

W 2020 roku w Punkcie udzielono łącznie 136 porad 28 osobom z problemem alkoholowym oraz 72 porady 6 dorosłym członkom rodzin osób z problemem uzależnienia. Ponadto z pomocy specjalistów skorzystały 63 osoby doznające przemocy w swoich rodzinach, którym udzielono 184 porady, a także 10 osób dopuszczających się zachowań przemocowych w stosunku do członków swoich rodzin, którym udzielono 29 konsultacji. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku zauważalny jest stosunkowo stały poziom liczby osób uzależnionych zgłaszających się do Punktu, a także spadek liczby członków rodzin osób uzależnionych. W przypadku osób doświadczających przemocy w rodzinie odnotowany został wzrost ich liczby, a osób stosujących ją - spadek. Zaobserwowany w 2020 roku spadek osób uzależnionych i współuzależnionych zgłaszających się po pomoc w stosunku do roku poprzedniego jest jedną z konsekwencji pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, który znacząco utrudnił mieszkańcom zmagającym się z różnymi trudnościami kontakt ze specjalistami.

Wykres 4. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Ważnym zasobem na terenie Gminy w zakresie wsparcia dla dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach zmagających się z problemem uzależnień, przemocy lub innymi trudnościami jest **Świetlica Środowiskowa „Wszędobylscy”** prowadzona przez Stowarzyszenie Kotwica w Borzęcinie Dużym, w której organizowane są zajęcia w ramach wsparcia dziennego z programem opiekuńczo-wychowawczym dla 25 dzieci. Ponadto działające w Gminie podmioty, jak Gminna Rada Seniorów, Klub Seniora „Nadzieje”, Klub Mieszkańca, czy Młodzieżowa Rada Gminy mają istotny wpływ na kreowanie lokalnej polityki antyalkoholowej oraz wzmacnianie postaw abstynenckich wśród lokalnej społeczności. Z uwagi na to, konieczne jest dostarczanie im wsparcia merytorycznego i organizacyjnego w celu wdrażania szerszych oddziaływań profilaktycznych w Gminie.

W zakresie działalności profilaktycznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje również szereg działań edukacyjnych dla najmłodszej części społeczeństwa, ale także rodziców i nauczycieli. Z uwagi na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 roku możliwość realizacji szeroko zakrojonych oddziaływań została ograniczona. W latach 2019-2020 w Gminie nie były prowadzone programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, niemniej w 2018 roku takimi działaniami objęto 300 uczniów, 10 nauczycieli i 68 rodziców. Ponadto, programami profilaktycznymi z obszaru profilaktyki uniwersalnej spoza katalogu rekomendacji objęto w 2020 roku 927 uczniów i 52 nauczycieli.

Tabela 6. Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej spoza systemu rekomendacji w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
uczniowie	0	900	927
nauczyciele	0	40	52
rodzice	0	160	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie Gminy w latach 2018-2020 organizowane były natomiast inne działania o charakterze profilaktycznym, jak prelekcje i pogadanki, spektakle, konkursy, a także pozalekcyjne zajęcia sportowe z programem profilaktycznym. Niestety, w wyniku wystąpienia pandemii SARS-CoV-2 konieczne było ograniczenie działalności kierowanej do szerszego grona odbiorców.

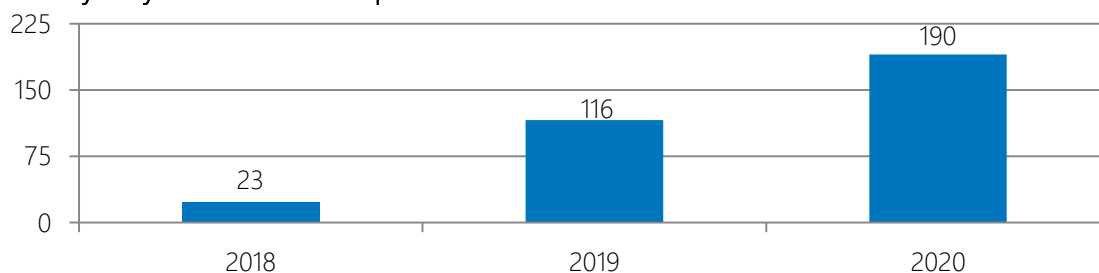
Tabela 7. Liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
prelekcje i pogadanki	52	150	275
spektakle	68	300	0
konkursy	0	300	0
warsztaty/szkolenia dla rodziców	0	100	150
warsztaty/szkolenia dla nauczycieli	0	0	32

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Wsparcie młodych mieszkańców Gminy odbywa się także poprzez bieżącą działalność innych jednostek organizacyjnych, w szczególności placówek oświatowych i Policji, które systematycznie organizują spotkania prewencyjne z dziećmi w ramach programów: „Razem Bezpieczniej”, „Bezpieczna Droga do Szkoły”, „Bezpieczne Wakacje”, „Bezpieczne Ferie”, „Pasy”, „Telefony”, „Niechronieni Uczestnicy Ruchu Drogowego”, „Trzeźwy Kierowca”, „Nie prowadzę po Alkoholu” oraz „Alkohol i Narkotyki”. Dodatkowo dzieci, w tym wychowujące się w rodzinach zmagających się z uzależnieniem, uczestniczą w koloniach i obozach z programem zajęć profilaktycznych. Na przestrzeni ostatnich lat zauważalna jest intensyfikacja działań Gminy w tym zakresie.

Wykres 5. Liczba dzieci uczestniczących w koloniach i obozach z programem zajęć profilaktycznych w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Członkowie GKRPA w Starych Babicach uczestniczą również w specjalistycznych szkoleniach w celu podniesienia jakości i skuteczności swojej pracy – w 2020 roku wzięło w nich udział 6 osób, w 2019 roku uczestniczyły w nich 2 osoby, a w 2018 roku żaden członek Komisji.

Specjalistyczne wsparcie świadczone jest mieszkańcom Gminy również w ramach instytucji funkcjonujących poza jej terenem, a członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego motywują osoby z problemami do skorzystania z nich, a także w przypadku podjęcia terapii, finansują ją. Wśród takich podmiotów wskazać należy w szczególności Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Warszawie przy ul. Coopera 5 i ul. Cegielnianej 8, działające w strukturze Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa Bemowo-Włochy, Centrum Rozwoju Twojego Potencjału TOGO (pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla dzieci), Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ożarowie, Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Bliznem Jasińskiego. Na lata kolejne GKRPA w Starych Babicach planuje również rozpocząć współpracę z Przychodnią Lekarską Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie w zakresie prowadzenia terapii indywidualnej i grupowej dla osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych.

Wskazane placówki stanowią kluczowe zasoby ponadlokalnego systemu wsparcia, dzięki którym możliwe jest kompleksowe i skuteczne rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy.

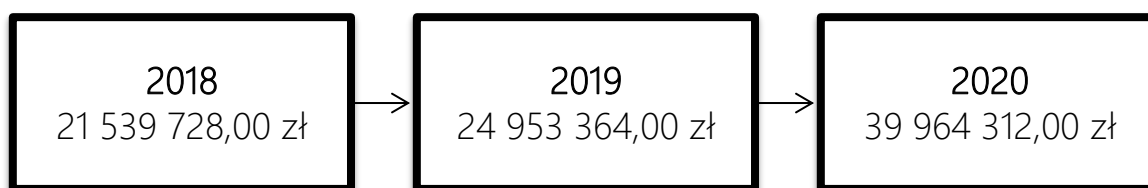

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

W roku 2020 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Stare Babice wyniosła łącznie 39 964 312,00 zł, w tym najwięcej, bo 15 925 116,00 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Wartość napojów o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), wyniosła 12 055 309,00 zł, a o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 11 983 887,00 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2018-2020 wartość sprzedanego alkoholu zwiększyła się niemal dwukrotnie, a w 2020 roku w stosunku do 2018 roku wzrost ten wyniósł 18 424 584,00 zł, czyli 86%.

Rysunek 4. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Stare Babice w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku Gminę zamieszkiwały łącznie 14 362 osoby, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 2 782,64 zł, czyli w porównaniu do roku 2018 o 1 232,68 zł więcej. Na przestrzeni analizowanych lat wzrost wartości alkoholu sprzedanego na 1 dorosłego mieszkańca wyniósł 80%.

Rysunek 5. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca na terenie gminy Stare Babice w latach 2018-2020

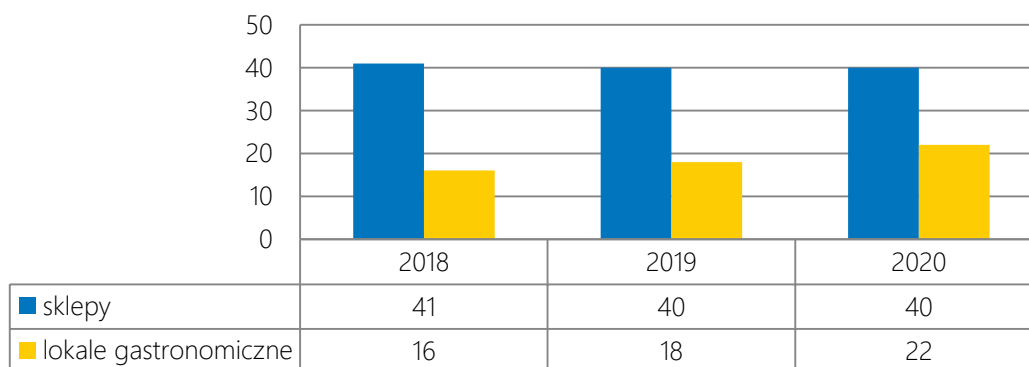

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W roku 2020 w gminie Stare Babice działalność prowadziły łącznie 62 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 40 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 22 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych nieznacznie się zwiększyła – w 2018 roku było ich 57, w roku 2019 – 58, a w roku 2020 – 62. W tym okresie liczba sklepów zmniejszyła się o 1, natomiast w przypadku lokali gastronomicznych odnotowany został wzrost o 6 punktów (38%).

Wykres 6. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Stare Babice w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni ostatnich trzech lat w Gminie zauważalne było wahanie liczby dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu, niemniej w 2020 roku w porównaniu do lat poprzednich wartość ta znacząco się zmniejszyła. W 2020 roku w województwie mazowieckim na 1 punkt sprzedaży przypadało 314 osób, z kolei w Gminie ich liczba zbliżona i wynosiła 316. W ostatnich latach na terenie województwa systematycznie zwiększała się liczba osób przypadających na 1 punkt, co świadczy o ograniczaniu dostępności do miejsc podaży alkoholu na jego obszarze. Należy mieć na uwadze, iż obecność konkurencji na lokalnym rynku alkoholowym może negatywnie wpłynąć na praktyki sprzedaży przedsiębiorców, w szczególności w zakresie przestrzegania zasad odpowiedzialnej sprzedaży przez osoby zatrudnione w punktach, czyli m.in. niepodawania alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Tabela 8. Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie mazowieckim oraz gminie Stare Babice w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie mazowieckim	308	309	314
liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Stare Babice	331	332	316

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2018, 2019 i 2020 roku, zestawienie statystyczne

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
■ Atrakcyjność Gminy pod względem krajobrazowo-rekreacyjnym oraz doskonałe uwarunkowania komunikacyjno-gospodarcze wynikające z bezpośredniego sąsiedztwa Warszawy oraz obecności Kampinoskiego Parku Krajobrazowego. ■ Systematyczny wzrost liczby mieszkańców. ■ Prowadzenie szerokiej działalności kulturalnej do ogółu mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, pozytywnie wpływającej na ich rozwój psychospołeczny oraz wzmacniającej kompetencje wychowawcze rodziców. ■ Brak konieczności udzielania wsparcia z pomocy społecznej rodzinom zmagającym się z narkomanią. ■ Konieczność zatrzymywania nietrzeźwych osób niepełnoletnich w policyjnych izbach dziecka. ■ Rozwinięta infrastruktura sportowa i kulturalna oraz prowadzenie działalności skierowanej do mieszkańców w różnym wieku w BP, GOSiR, DK, KM i KS. ■ Adekwatna do potrzeb baza oświatowa, zarówno samorządowa, jak i niepubliczna. ■ Funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, tj. Świetlicy Środowiskowej, a także świetlic szkolnych. ■ Funkcjonowanie i kooperacja podmiotów w obszarze wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności związane z uzależnieniem, przemocą lub innymi	■ Problem starzejącego się społeczeństwa, ze względu wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym. ■ Konieczność udzielania rodzinom wsparcia z powodu problemu uzależnienia od alkoholu. ■ Ograniczone zasoby Gminy w zakresie świadczenia specjalistycznego wsparcia osobom i rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień oraz przemocy (brak samopomocowych grup wsparcia dla osób uzależnionych (AA), współuzależnionych (AI-Anon) oraz zmagających się z problemem przemocy w rodzinie). ■ Ścisła korelacja problemu uzależnień oraz przemocy w rodzinie w Gminie i konieczność podejmowania działań przez członków GKRPA w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy wobec członków swoich rodzin. ■ Konieczność podejmowania interwencji przez funkcjonariuszy Policji w związku z zakłócaniem spokoju na skutek używania alkoholu oraz narkotyków. ■ Negatywny wpływ koronawirusa SARS-CoV-2 na funkcjonowanie rodzin. ■ Sięganie po alkohol i narkotyki w sposób ryzykowny przez dorosłych mieszkańców Gminy oraz dzieci i młodzież.

trudnościami (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób i Rodzin z Przemocą Domową).

- Prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej i profilaktycznej wśród dzieci oraz nauczycieli wykraczającej poza katalog działań rekomendowanych.
- Prowadzenie ścisłej współpracy z funkcjonariuszami Policji oraz innymi podmiotami w zakresie działań interwencyjnych i prewencyjnych w rodzinach z problemem uzależnień lub przemocy, a także w ramach działalności profilaktycznej (festyny, pogadanki, itp.).
- Organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli i rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień.
- Umożliwianie dzieciom uczestnictwa w koloniach i obozach z programem profilaktycznym.
- Świadczenie profesjonalnego wsparcia mieszkańcom dzięki wykwalifikowanej kadrze lokalnego systemu wsparcia, czyli osobom zajmującym się działalnością profilaktyczną i przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz pomocą psychologiczną.
- Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz wsparciem osób zmagających się z tym problemem.

SZANSE

- Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.
- Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie uzależnieniom.
- Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu uzależnień i przemocy w rodzinie.
- Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania.
- Organizowanie szkoleń podnoszących umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką uzależnień oraz przemocy i pracujących z osobami uzależnionymi.

- Podejmowanie przez mieszkańców decyzji dotyczącej prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości.
- Podejmowanie się obowiązków służbowych przez mieszkańców pod wpływem alkoholu.
- Brak świadomości wśród części mieszkańców w zakresie szkodliwego wpływu alkoholu na rozwój dziecka w okresie prenatalnym.
- Przejawianie skłonności do zachowań hazardowych przez część mieszkańców.
- Niepodejmowanie działań przez rodziców w przypadku powzięcia informacji o eksperymentowaniu z alkoholem i narkotykami przez ich dzieci.
- Znaczący wzrost wartości sprzedanego alkoholu w Gminie na przestrzeni ostatnich lat.

ZAGROŻENIA

- Negatywne wzorce zachowań społecznych, w szczególności w zakresie okazjonalnego sięgania po alkohol (np. podczas uroczystości).
- Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających uzależnieniom i przemocy.
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, uzależnienia członków rodziny, niechęć do współpracy.
- Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym, w tym na terenie Gminy.
- Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.

- Zwiększenie dostępności do informacji oraz bezpłatnej pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie, poprzez rozszerzenie działalności Gminnego Punktu Konsultacyjnego oraz inicjowanie działań mających na celu powstanie samopomocowej grupy wsparcia dla osób uzależnionych (AA), współuzależnionych (AI-Anon), a także doświadczających innych problemów, jak przemoc w rodzinie, uzależnienia behawioralne.
- Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi, w szczególności w formie świetlic środowiskowych przy szkołach.
- Udzielanie konsultacji psychologiczno-pedagogicznych oraz mediacji dla rodzin.
- Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
- Wzrost zainteresowania zdrowym stylem życia.
- Wzrost świadomości społecznej na temat negatywnych konsekwencji wynikających z uzależnień, korzystania z Internetu i urządzeń elektronicznych, wykonywania ponadwymiarowej pracy oraz niekontrolowanych zakupów.
- Rozwijająca się współpraca międzyinstytucjonalna.
- Przewlekłość spraw prowadzonych przez sąd w zakresie przymusowego leczenia odwykowego.
- Niska skuteczność działań podejmowanych w zakresie przymusowego leczenia odwykowego.
- Upowszechnienie się Internetu i urządzeń elektronicznych wśród dzieci oraz nasilenie się konsekwencji związanych z nadmiernym korzystaniem z nich.
- Wykorzystywanie urządzeń elektronicznych i Internetu w niekontrolowanym procesie wychowawczym.
- Nasilenie się postaw ukierunkowanych na szybki rozwój zawodowy skutkujący pracoholizmem.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym inicjacji alkoholowej i narkotykowej przez dzieci i młodzież, skutkujące problemami uzależnień.
- Nasilenie się problemu marginalizacji i wykluczenia społecznego w środowiskach dotkniętych uzależnieniami.
- Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób uzależnionych.
- Rozpad więzi rodzinnych z powodu uzależnień oraz izolowania się członków rodzin ze względu na aktywność on-line.
- Obniżenie się wieku inicjacji alkoholowej wśród uczniów.
- Społeczna akceptacja sięgania po substancje psychoaktywne.
- Zwiększenie dostępu do substancji psychoaktywnych w Gminie.
- Promowanie środków psychoaktywnych w mediach społecznościowych.
- Nasilenie się skali problemu uzależnienia od komputera i Internetu na skutek pandemii COVID-19.
- Upowszechnienie się hazardu jako formy spędzania czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Zmniejszenie skali problemów uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych w lokalnej społeczności, a także rozpoznawanie i eliminowanie źródeł ich powstawania wśród mieszkańców, poprzez wzrost ich świadomości na temat konsekwencji uzależnień dla zdrowia i prawidłowego rozwoju psychospołecznego.

Celami operacyjnymi Programu są:

- 1) skuteczna profilaktyka i prewencja uzależnień w Gminie, a także wdrażanie działań profilaktycznych wzmacniających abstynencję wśród mieszkańców,
- 2) umożliwienie mieszkańcom zmagającym się z uzależnieniami skorzystania ze specjalistycznego wsparcia w Gminie, poprzez organizowanie poradnictwa oraz terapii w ramach lokalnego systemu wsparcia,
- 3) wspieranie mieszkańców Gminy doświadczających problemów ze względu na uzależnienia behawioralne oraz zwiększenie ich wiedzy w tym zakresie,
- 4) identyfikowanie środowisk zmagających się z uzależnieniami oraz skali występowania alkoholizmu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w Gminie.

Cele operacyjne Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych problemów.

Cel operacyjny 1

Skuteczna profilaktyka i prewencja uzależnień w Gminie, a także wdrażanie działań profilaktycznych wzmacniających abstynencję wśród mieszkańców.

- Zmniejszenie skali spożywania alkoholu oraz zażywania substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.
- Opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.
- Wyeliminowanie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.
- Zmniejszenie konieczności podejmowania interwencji w stosunku do osób dorosłych oraz dzieci znajdujących się pod wpływem alkoholu.
- Upowszechnianie wiedzy w zakresie negatywnych skutków alkoholu i narkotyków, a także zwiększenie świadomości mieszkańców na temat dostępnych w Gminie form wsparcia.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie dla dzieci i młodzieży programów z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii, przeciwdziałania przemocy, promocji zdrowia, w tym psychicznego oraz bezpieczeństwa.	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UG, GKRPA, ZI, KPP, SG, MRG, NGO, PWD, BP, DK, GOSiR, placówki oświatowe

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023

2.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU (wcześniej PARPA i KBdsPN), ORE, IPiN.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników (uczniów, nauczycieli i rodziców).	UG, PWD, GKRPA, NGO, placówki oświatowe
3.	Rozwijanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz popularyzowanie ich w społeczności lokalnej. Wyposażanie podmiotów realizujących programy profilaktyczne w niezbędne materiały służące ich realizacji.	Liczba placówek umożliwiających dzieciom i młodzieży aktywne spędzanie czasu wolnego. Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego.	UG, BP, DK, GOSiR, MRG, PWD, NGO, placówki oświatowe
4.	Organizowanie oraz dofinansowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie profilaktyki używania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych przez dzieci młodzież.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UG, GKRPA, GOPS, NGO, PWD, BP, KM, placówki oświatowe
5.	Popularyzowanie wśród pedagogów, wychowawców i osób pracujących z dziećmi szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach dla realizatorów programów profilaktycznych.	UG, GKRPA, ZI, GOPS, placówki oświatowe
6.	Organizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych, psychologicznych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz wspieranie finansowe i organizacyjne podmiotów animujących czas wolny dla dzieci i młodzieży, m.in. Świetlicy Środowiskowej „Wszędobylscy”. Wspieranie finansowe świetlicy środowiskowej i innych podmiotów (stowarzyszeń i fundacji) realizujących zajęcia profilaktyczne w zakresie zakupu wyposażenia.	Liczba podmiotów realizujących działania na rzecz wsparcia dzieci i animowania ich czasu wolnego. Liczba dzieci objętych wsparciem.	UG, PWD, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe
7.	Rozwijanie działalności Świetlicy Środowiskowej „Wszędobylscy” przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Liczba dzieci uczęszczających do placówki. Liczba zajęć prowadzonych w placówce.	UG, PWD, GKRPA, NGO
8.	Organizowanie pogadanek na temat konsekwencji prawnych i społecznych wynikających z posiadania oraz podejmowania się sprzedaży nielegalnych substancji, tj. narkotyków i dopalaczy, wśród dzieci i młodzieży, a także cykliczne przekazywanie takich informacji rodzicom podczas spotkań z wychowawcami w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników pogadanek. Liczba spotkań z rodzicami, podczas których poruszono temat ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.	UG, GKRPA, KPP, SG, placówki oświatowe

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023

9.	Ogłaszanie konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień oraz finansowanie nagród dla uczestników.	Liczba zorganizowanych konkursów. Liczba uczestników.	UG, GOPS, GKRPA, BP, DK, GOSiR, MRG, KM, KS, PWD, KPP, NGO, POZ, placówki oświatowe
10.	Popularyzowanie informacji dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz promocji zdrowia za pośrednictwem ulotek, broszur i plakatów.	Szacunkowa liczba odbiorców i nakład dystrybuowanych materiałów.	UG, GOPS, GKRPA, BP, DK, GOSiR, MRG, GRS, KM, KS, PWD, KPP, NGO, POZ, placówki oświatowe
11.	Popularyzowanie informacji dotyczących FAS (Alkoholowy Zespół Płodowy) oraz FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) wśród dorosłych mieszkańców oraz starszych uczniów poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych i organizowanie pogadań.	Szacunkowa liczba odbiorców materiałów edukacyjnych. Liczba uczestników pogadań.	UG, GOPS, GKRPA, PWD, NGO, POZ, KM, placówki oświatowe
12.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii, w tym prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości.	Liczba kampanii. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, BP, PWD, DK, GOSiR, MRG, GRS, KM, KS, KPP, POZ, placówki oświatowe
13.	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne innych instytucji oraz organizacji pozarządowych prowadzących działalność w zakresie profilaktyki uzależnień, udzielania pomocy osobom nadużywającym alkoholu, uzależnionym od alkoholu, narkotyków oraz osobom doznającym przemocy w rodzinie.	Liczba instytucji i organizacji pozarządowych, którym udzielono wsparcia finansowego. Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w Gminie.	UG, GOPS, GKRPA, NGO
14.	Podejmowanie współpracy z KPP, GOPS, ZI, instytucjami oświatowymi i kulturalnymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz NGO działającymi na terenie Gminy, w zakresie propagowania zasad trzeźwości i promocji zdrowia.	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami działającymi na terenie Gminy, w zakresie wzmacniania i promowania postaw abstynenckich.	UG, GKRPA, ZI, NGO, GOPS, BP, PWD, DK, GOSiR, MRG, GRS, KM, KS, KPP, POZ, placówki oświatowe
15.	Współfinansowanie uczestnictwa osób zmagających się z problemem uzależnienia w rekolekcjach trzeźwościowych organizowanych przez organizacje kościelne.	Liczba osób z problemem uzależnienia uczestniczących w rekolekcjach trzeźwościowych.	UG, GKRPA, NGO, organizacje kościelne
16.	Współfinansowanie uczestnictwa osób zmagających się z problemem uzależnienia w maratonach terapeutycznych.	Liczba osób z problemem uzależnienia uczestniczących w maratonach terapeutycznych.	UG, GKRPA, NGO, POZ
17.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień,	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki	UG, GOPS, GKRPA, ZI, POZ, PCPR, MCPS

przeciwdziałania przemocy i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom w kryzysie.	uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników szkoleń.
--	--

18.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym sprzedaży alkoholu nieletnim.	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.	GKRPA
19.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla podmiotów handlujących napojami alkoholowymi.	Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych. Liczba wydanych materiałów edukacyjnych.	GKRPA
20.	Podjęcie działań pokontrolnych, a w razie konieczności interwencji w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych. Liczba wszczętych postępowań mandatowych przez KPP po kontroli.	UG, GKRPA, KPP, SG
21.	Opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przepisami prawa miejscowego.	Liczba wydanych opinii (postanowień) o lokalizacji punktu sprzedaży.	GKRPA

Cel operacyjny 2

Umożliwienie mieszkańcom zmagającym się z uzależnieniami skorzystania ze specjalistycznego wsparcia w Gminie, poprzez organizowanie poradnictwa oraz terapii w ramach lokalnego systemu wsparcia.

- Umożliwienie osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków oraz czynności, a także członkom ich rodzin korzystania z profesjonalnego wsparcia i podjęcia terapii w lokalnym środowisku.
- Zwiększenie jakości i skuteczności działań w zakresie motywowania do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków.
- Przywrócenie i wzmocnienie funkcji i roli społecznej osób zmagających się z uzależnieniem w środowisku lokalnym.
- Niezwłoczne rozpoznawanie problemu alkoholowego wśród mieszkańców.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Podjęcie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby zgłoszone do GKRPA.	Liczba zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego.	GKRPA
2.	Przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu przez członków GKRPA.	Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy interwencyjno-motywuujące do podjęcia leczenia odwykowego.	GKRPA

3.	Motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego przez członków GKRPA.	Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego. Liczba osób, które zakończyły leczenie odwykowe.	GKRPA
4.	Zlecanie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego i liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	GKRPA
5.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków GKRPA w charakterze strony przed sądem w sprawach o podjęcie leczenia odwykowego.	Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego.	GKRPA
6.	Zakładanie przez członków GKRPA „Niebieskich Kart” i przekazywanie ich do Zespołu Interdyscyplinarnego, a także powiadomienie Komendy Powiatowej Policji lub prokuratury o podejrzeniu stosowania przemocy.	Liczba założonych „Niebieskich Kart”.	GKRPA, ZI, KPP
7.	Świadczenie wsparcia i pomocy osobom z problemem narkotykowym i alkoholowym.	Liczba podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uzależnionym. Liczba zorganizowanych działań wspierających osoby z problemem narkotykowym i alkoholowym.	UG, NGO, GOPS, GKRPA
8.	Wspieranie organizacyjne stowarzyszeń trzeźwościowych oraz tworzenie warunków do powstania w Gminie grup samopomocowych dla osób uzależnionych (AA) oraz współuzależnionych (AL-Anon).	Liczba działających w Gminie grup samopomocowych. Liczba organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki uzależnień (stowarzyszenia, kluby abstynenta) oraz grup samopomocowych.	UG, GKRPA, NGO
9.	Utworzenie grupy wsparcia dla osób po zakończeniu programu leczenia w placówce odwykowej.	Liczba osób objętych wsparciem w grupy wsparcia.	GKRPA, POZ, NGO
10.	Prowadzenie konsultacji i udzielanie porad terapeutycznych, psychologicznych oraz prawnych.	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym (prawne, terapeutyczne, psychologiczne). Liczba udzielonych porad.	UG, GOPS, PIK, PCPR, PPP, NGO
11.	Doposażenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w niezbędny sprzęt oraz	Kwota doposażenia Punktu. Ilość zakupionych materiałów.	UG, GKRPA

materiały do realizowania zadań Programu.			
12.	Organizowanie i udział w szkoleniach na temat procedur przeciwdziałania przemocy.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach na temat procedur przeciwdziałania przemocy.	UG, ZI, GKRPA, KPP, GOPS, NGO, POZ, PIK, placówki oświatowe
13.	Prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty”.	GOPS, ZI
14.	Organizowanie spotkań i seminariów w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku w rodzinie zmagającej się z uzależnieniem.	Liczba zorganizowanych spotkań/seminariów. Liczba uczestników.	UG, GOPS, ZI, GKRPA, NGO, POZ, PWD, KM, KPP, placówki oświatowe
15.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu przemocy i sposobów jej przeciwdziałania.	Liczba rozpowszechnionych informacji w zakresie przeciwdziałania przemocy.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, POZ, GOSiR, BP, DK, MRG, GRS, KS, KM, placówki oświatowe

Cel operacyjny 3

Wspieranie mieszkańców Gminy doświadczających problemów ze względu na uzależnienia behawioralne oraz zwiększenie ich wiedzy w tym zakresie.

- Systematyczne diagnozowanie skali uzależnień behawioralnych w Gminie oraz rozpoznawanie środowisk i osób przejawiających zaburzenia w zakresie wykonywania czynności.
- Zwiększenie dostępnych w Gminie form wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnień behawioralnych.
- Profilaktyka zachowań zaburzających prawidłowe funkcjonowanie społeczne i rodzinne oraz edukacja lokalnej społeczności w tym zakresie.
- Poprawa ogólnej kondycji psychospołecznej lokalnej społeczności.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Inicjowanie działań w celu utworzenia grupy wsparcia dla dzieci i młodzieży dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi.	Liczba działań podjętych w celu utworzenia grupy wsparcia.	UG, GOPS, PIK, GKRPA
2.	Wzmacnianie umiejętności psychospołecznych dzieci poprzez prowadzenie programów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, w tym rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia (np. „Stawiam na siebie”, „Wspólne kroki w cyberświecie”).	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UG, GKRPA, PWD, MRG, POZ, KPP, NGO, placówki oświatowe
3.	Organizowanie dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych pogadań na temat niebezpieczeństw w sieci połączonych z pokazem serii filmików profilaktycznych (np. „Owce w sieci”).	Liczba zorganizowanych pogadań. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.	UG, GKRPA, PWD, placówki oświatowe

4.	Organizowanie zajęć i warsztatów dla uczniów szkół podstawowych na temat zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu (np. „Jestem OK”, „Sieciakowe Zasady Ekranowe”).	Liczba zorganizowanych zajęć/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe
5.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka.	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba rodziców/ nauczycieli uczestniczących w warsztatach.	UG, GKRPA, GOPS, NGO, PWD, placówki oświatowe
6.	Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-informacyjnych z zakresu uzależnień behawioralnych (np. „Chroń dziecko w sieci”, „Nie zagub dziecka w sieci”, „HAZARD? Nie, dziękuję”) oraz organizowanie lokalnych kampanii.	Liczba prowadzonych kampanii. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UG, GKRPA, GOPS, PWD, NGO, KPP, PPP, PCPR, POZ, DK, BP, GOSiR, KM, KS, placówki oświatowe
7.	Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zajmujących się wparciem osób uzależnionych m.in. pedagogów i wychowawców, z zakresu realizacji programów rekomendowanych oraz rozpoznawania osób zmagających się z problemem uzależnień behawioralnych.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/ konferencjach, itp. w celu podniesienia umiejętności i kompetencji.	UG, GKRPA, GOPS, PWD, NGO, KPP, PPP, PCPR, POZ, KCPU, placówki oświatowe
8.	Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców i uczniów na temat możliwości otrzymania wsparcia w przypadku doświadczenia problemu uzależnień behawioralnych, poprzez publikowanie artykułów na stronach internetowych Gminy oraz kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszura, ulotki).	Liczba opublikowanych artykułów. Liczba upowszechnionych broszur/ulotek. Szacunkowa liczba odbiorców.	UG, GOPS, GKRPA, POZ
9.	Wykonywanie w szkołach testów przesiewowych w celu identyfikacji uczniów zagrożonych zaburzeniami uprawiania hazardu.	Liczba uczniów wśród których przeprowadzono testy przesiewowe.	UG, GKRPA, POZ, placówki oświatowe
10.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w szkołach.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	UG, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe
11.	Prowadzenie wykładów i spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego.	UG, GKRPA, GOPS, KPP, PPP, POZ, NGO, PWD, placówki oświatowe

Cel operacyjne 4

Identyfikowanie środowisk zmagających się z uzależnieniami oraz skali występowania alkoholizmu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w Gminie.

- Systematyczne rozpoznawanie skali problemów uzależnień oraz ocena stanu zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym, a także w zakresie uzależnień behawioralnych.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wymiany informacji dotyczących polityki antyalkoholowej, antynarkotykowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także działań pomocowych i osób korzystających z niej.	Liczba instytucji współpracujących ze sobą w ramach profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomani, a także przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. Liczba działań podjętych we współpracy z innymi podmiotami.	GKRPA, UG, GOPS, ZI, POZ, PWD, KPP, PPP, GRS, KS, MRG, KM, placówki oświatowe
2.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie.	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej. Liczba zrealizowanych badań.	UG, GKRPA, ZI, POZ, PWD, BP, KPP, PCPR, PPP, MCPS, placówki oświatowe

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023 jest Urząd Gminy Stare Babice.
2. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023 realizowany będzie od 1 kwietnia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku.
3. Kontrolę przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi reguluje *Zarządzenie nr 221/2021 Wójta Gminy Stare Babice z dnia 22 października 2021 r. w sprawie wprowadzenia Procedury przeprowadzania kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Stare Babice oraz wzoru upoważnienia do przeprowadzania kontroli.*

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców gminy Stare Babice, z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się **na** czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata. Maksymalną liczbę zezwoleń, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży reguluje *Uchwała nr VI/40/2019 Rady Gminy Stare Babice z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych oraz wprowadzenia zakazu sprzedaży, podawania, spożywania oraz wnoszenia napojów alkoholowych na terenie Gminy Stare Babice wraz ze zmianami do niej.*

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdział 85153 – przeciwdziałanie narkomanii oraz rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Członkowie GKRPA za wykonywanie swoich funkcji będą wynagradzani ryczałtem miesięcznym na podstawie odrębnego zarządzenia Wójta, lub umowy zlecenia, w wysokości brutto nie większej niż 80% minimalnego wynagrodzenia za pracę ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia Marszałka Sejmu RP, lub rozporządzenia Rady Ministrów stosownie do przepisu art. 2 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.
2. Konsultanci pracujący w Gminnym Punkcie Konsultacyjnym będą wynagradzani na zasadzie umowy zlecenia zawartej z Wójtem, według stawek godzinowych, których wysokość odpowiada kompetencjom i kwalifikacjom poszczególnych konsultantów, lub na zasadzie ryczałtu miesięcznego, na podstawie odrębnego zarządzenia Wójta.
3. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży na zasadach określonych dla pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na terenie kraju.
4. Przewodniczący Komisji lub Zastępca przewodniczącego (GKRPA) opisuje pod względem merytorycznym wszystkie rachunki płacone z dz. 851 rozdz. 85145 i 85153 budżetu gminy, a także opiniuje merytoryczną zasadność wydatków z tych rozdziałów.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu powinny opierać się na:

- 1) ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- 2) ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- 3) opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- 1) analizę dokumentów,
- 2) badanie ankietowe adresatów Programu,
- 3) badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- 1) kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium

skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów,

- 2) kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami,
- 3) kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów,
- 4) kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom,

Na podstawie analizy realizowanego programu, realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Babice na lata 2022-2023, tj. Urząd Gminy Stare Babice na czele z Wójtem, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Gminy Stare Babice w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz przekazanie jej Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bd1.stat.gov.pl/>
2. <http://google.com/>
3. Bochenek, M., Lange R., Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2019.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.
5. Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019, Ministerstwo Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Narkomanii, Warszawa 2019.
6. Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2018, 2019 i 2020 roku, zestawienie statystyczne, Warszawa.
7. Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa 2020.
8. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.
9. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2020 rok.
10. Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za 2020 rok.
11. Tanaś, M., (red), Nastolatki wobec Internetu, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2016.
12. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.).

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Stare Babice	5
Rysunek 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w 2020 roku	11
Rysunek 3. Działania funkcjonariuszy Policji w Gminie w 2021 roku	12
Rysunek 4. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Stare Babice w latach 2018-2020 ..	27
Rysunek 5. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca na terenie gminy Stare Babice w latach 2018-2020	27

SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Stare Babice na przestrzeni lat 2018-2020	7
Tabela 2. Udział ludności gminy Stare Babice według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020	7
Tabela 3. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2018-2020	12
Tabela 4. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starych Babicach wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020	21
Tabela 5. Liczba osób zmagających się z problemem przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Starych Babicach w latach 2018-2020	22
Tabela 6. Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej spoza systemu rekomendacji w latach 2018-2020	25
Tabela 7. Liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020	25
Tabela 8. Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie mazowieckim oraz gminie Stare Babice w latach 2018-2020	28

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Stare Babice w latach 2018-2020	6
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Stare Babice na przestrzeni lat 2018-2020	6
Wykres 3. Ludność gminy Stare Babice według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku ..	9
Wykres 4. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2018-2020	24
Wykres 5. Liczba dzieci uczestniczących w koloniach i obozach z programem zajęć profilaktycznych w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020	25
Wykres 6. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Stare Babice w latach 2018-2020	28